

lera, Llierca i el grup del Cap de Creus. També n'aparto un *Tribio* d'un doc. de 958 en el Fenolhedès («Foneliense»), límit de l'alou de Santa Creus, segons *Cat. Car.* II, 98.4, que deu ser el ll. TRIVIUM 'cruïlla'.

Treumal, V. Tresmals

TREÜNA i Truna, Tro-

Del baix llatí TRĪBŪNA 'cadafal des d'on parla l'orador', que s'aplica a un alt cadafal de les masies o bordes muntanyenques, destinat a usos rústics com a taulat per a palla o pallissa de gra: *DECat* VIII, 830 45 a8-18.

La *Treüna*, masia bastant elevada dins el terme de Montseny (Cor. 1931).

Santa Maria de la Truna, citada l'any 1411 junt amb Sant Jaume de Frontanyà i Sant Julià de Cosp. Devia 20 ser la capella d'un mas de Sant Jaume de Frontanyà (Serra, *Pinós i Matap.* III, 316).

Molí de la Troneta, a les Coves de Vinromà (XXXVIII 141.7). La *Troneta*, a Alberic (GGRV, 83). *Cases de Troneta* a Senyera (XXXI, 125.24).

Les Truenes (metàt.) a la Font de la Figuera (XXXII, 93.19). J. F. C.

Treuré, V. vol. I, 283-284 Trevil, V. Taravil

TREVILLAC

Municipi del Rosselló, al límit amb el Fenolledès.

DOC. ANT. 1026: *Trivilanum*; 1356: *ecclesia S.* 35 *Martini de Trivilacho*; 1395: *Trivylaca*; 1413: *eccl. S. Martini de Trivillacho*; 1661: *Trevilhac* (Ponsich, *Top.*, 176).

ETIM. De TREBELLACUM, derivat en -ACUM del NP romà TREBELLIVS (Schulze, 246, 444, 481). J. F. C. 40

El TRIADÚ, TRIADOR

El *Triadú* existeix com a topònim muntanyenc en 45 un parell de pobles de la vall de Camprodon; i com a cognom l'hem recollit En Moll i jo a sis o set pobles diferents dins la gran comarca del Ripollès (des de Molló a Ribes i d'allí a Vidrà i Manlleu), i en algun altre de més a llevant (Olot, Sant Feliu de Pallerols): 50 àrea, doncs, extensa i perfectament coherent, que demostra un vell i ample arrelament local i descarta la possibilitat d'un origen foraster.¹ No obstant és clar que *Triadú* i el topònim *el Triadú* no són altra cosa que una variant més de *triadó(r)*, *triader* i *triaí* (= 55 *-all*), que en són equivalents, en la toponímia pirinenca, com a variants locals,² en el sentit de paratge on es trien les ovelles quan els pastors dissolen la ramada comuna, a muntanya, en tornar a la vall o a la terra baixa. Descartem, doncs, la idea que algun cop he pres 60

en consideració, d'un mot d'origen pre-romà.³

El cas de *Triadú/triador* < -ATŌRIUM, junt amb els de *Corbetú* < COPERTŌRIUM, el de *Pastura* (SERRA) PASTŌRIA, i un *Viadú(r)* a. 1560, estudiats en *EntreDL* 5 II, 119, demostren que en les valls ripolleses del Pirineu hi hagué un focus de tractament de -ŌRIU com -ur en la fonètica local. Potser també *Calabú* (ib., 71), *Escuira*, *Escurs* scŌRIA.

¹ No cal, doncs, pensar en una importació francesa ni rossellonesa, com assegura l'*AlcM*. També perquè el pas de ō a -ú (escrit -ou) ha estat relativament modern, i molt lent i gradual al Nord de l'Albera en català (on encara avui és estrany als parlars, més conservadors, de l'alt Vallespir i l'Alta Cerdanya); i fins en el domini occità, no ha triomfat del tot fins bastant més tard de la fi dels segles medievals; això fa que en tots els manlleus occitans del català i àdhuc bastants de francesos (fora de coses recents i ciutadanes) manquen els casos de *ú* < oc. ou (= oc. ant. ó), car fins quan ja l'oposició entre cat. ó i oc. ou era un fet net, se seguí fent durant moltes generacions l'adaptació a la ó de la fonètica catalana, no sols pel sentiment de les correspondències, sinó perquè en els termes de transmissió popular s'anava fent per la gradació pausada i insensible que existeix a través dels parlars rossellonesos i dels del català oriental pirinenc, on la ó és força més tancada que a Barcelona, però ben diferent de la *ú*. — ² *El Trial* es troba també en la rodalia, entre la Roca i Espinauga (Amigó, núm. 709, diu que efectivament hi triaven les ovelles). *El Triadé(r)*, variant que apareix molt estesa cap a Cerdanya i Pallars, també arriba fins al nostre municipi: ras, collada, clot i partida a la coma del Catllar (núms. 2016-26). Estem en una zona de transició entre el Pirineu oriental i central (català), on se superposen les àrees de diverses formes concurrents: -der és un altre resultat comarcal (pallarès i poc o molt cerdà) de -TŌRIUM en la fonètica local (*EntreDL* II, 41). ³ Un *Trogidunum o *Tragidunum (que hauria pogut sofrir metàtesi vocàlica) no fóra recusable com a hipotètica formació cèltica; i no obstant fóra etimologia insostenible, no sols perquè la -d- entre vocals s'hauria perdut sinó perquè designaria una fontalesa, i la localització dels indrets no ho permet.

La TRIBANA

Nom de lloc menor de peces de camps, en bastants pobles del Gironès i altres comarques del nostre Nord-est. Repetidament es nota que són prop de la partió amb el terme d'un poble veí. Pda. de camps i maset en el te. de Peralada, a la r. de Mollet (xxxii, 67.15). Id. camps en el te. de Vilabareix, vora el límit amb Aiguaviva (monografia de P. Gispert 1984). *La Tribana*, te. de Cervià (xlv, 20). *Les Tribanes*, en el te. de Verges (xlv, 72).

És un nom que així o en dim. coincideix amb el mot que designa una barrina, filaberquí o perforado-